

Ságvári turistaházban. A találkozózt a *Vörös Meteor Természetbarát Egyesület* szervezte; módot kívánt nyújtani a sokak által óhajtott együttműködés kibontakozására. Az éjfélig tartó, baráti hangú megbeszélés felejthetetlen marad mindnyájunk számára. Ezen vetette fel *Végyvári Jenő*, a Pilisi Erdőgazdaság igazgatója az erdők társadalmi védelmének gondolatát: „... a társadalmi örök az erdészekkel karöltve vigyáznának az erdőre a rendbontókkal szemben.” A következő nyár elején *Követkuty György* erdőmérnök már kifejezetten igényli ezt a segítséget a Budai erdészet részére. A *Vörös Meteor* vállalja. Ez év júliusában lesz öt éve, hogy vasárnap reggel *Spirk Tibor*, ezüstjelvényes túravezetőnk vezetésével felsorakozott az első járőr a budai erdészet udvarán. És megkezdik a szolgálatot... Még tapasztalatlanul, de óriási lelkesedéssel. Nemsokára már két, majd három járőrt indít az egyesület. Később átveszi az erdei szolgálat irányítását a Budapesti Természetbarát Szövetség. Egyre szélesebb területre terjed ki a főváros környékén s az évek során országos mozgalommá válik.

Megkezdődik a szolgálat tagjainak elméleti és gyakorlati oktatása is.

A Társadalmi Erdei Szolgálat elsőrendű feladata az erdő állományának védelme és főképpen az erdei tüzek megakadályozása. Ezen túlmenően védi az erdő erdészeti, vadászati és turista berendezését is. A magaslesek és vadászkunyhók védelme épp úgy feladatuk körébe tartozik, mint a turista útjelzések és útírányító táblák megóvása. De e tárgyi védelmen túl nem csekély feladata a *kiránduló tömegek tájékoztatása, oktatása, nevelése* is. Ilyenirányú működésétől is sokat várunk.

*

A bevezetőben elmondottuk, milyen sok erdész tagja volt az első budapesti turista-szervezetnek. Nagy öröm lenne részünkre, ha ismét sorainkban üdvözölhetnénk az erdészet munkatársait.

Vadászat – sport – üdülés

BAKKAY LÁSZLÓ

A mai rohanó élet forgatagában az embereknek mind kevesebb részük van abban, hogy a természet ölen regenerálódjanak és idegeiket, szervezetüket feltöltsék azzal a nyugalommal, egészséges, szennyezésmentes levegővel, amit a rendelkezésükre álló életforma nem tud hétköznapjainkban rendszeresen megadni. Az emberek túlnyomó többsége városokban vagy várososzerű településekbe tömörülve éli életét, aminek természetes következménye, hogy mind nagyobb és nagyobb mértékben jelentkezik az igény ennek a regenerálási lehetőség biztosításának tekintetében.

Ha az ember munkaszüneti napokon figyel az utcákon közlekedő embereket, könnyen megállapíthatja, hogy majdnem kivétel nélkül a napfényt, a nyugalmat, a természet közelségét keresik és csak abban van különbség közöttük, hogy melyik milyen formában találja meg ez irányú vágyai kielégítését. Vannak akik a városi parkokban, vagy napfényes sétányokon már elérik céljukat, nem mintha ez már kielégítené őket, hanem vagy kialakított programjuk vagy egyéb kötöttségük nem ad rá megfelelő időt, hogy elérjék az erdőt vagy a zavartalan távolbanézés lehetőségét, ami biztosítani tudja a hétköznapok kiszellőzését.

Ezek azonban csak kényszermegoldások, amihez viszonylag kevesebben folyamodnak. A legtöbben megkeresik az erdőt és annak szélén igyekeznek otthagyni a városi élet szokásait, kötöttségeit, amelyektől megszabadulva szívják magukba az üdítő tiszta levegőt és főleg mindazt a természetes élményt, amit a köröngtet elrabolt tőlük. Érdekes figyelni az ilyen embereket, akik egy ösztönszerű vágytól hajtva keresik a természetet, és azt föllelve idegenül érzik magukat. Sután viselkednek, de mindent élveznek és nem tudnak betelni az ismeretlen vagy ritkán látott élményekkel és valósággal habzsolják, amit kapnak, pedig éppen járatlanságuk, gyakorlatlanságuk következtében csak azok elenyésző részéhez tudnak hozzájutni. Láttam már szűk, túsarkú városi cipőben botladozva sántikáló nőket vánszorogni az erdei ösvényeken, akik nem tudtak dönteni, hogy a lábájásukat szenvedjék vagy a naplementében gyönyörködjenek, mert mind a kettő igénybevette a figyelmüket. Mások az erdő szélén olyan menet-tempóba kezdtek, hogy percekben belül kimerültek a fáradtságtól a szokatlan úton, pedig ők csak többet akartak látni. Ismét másokat a szomjúság kínozta, mert egyszerűen nem gondoltak arra, hogy meg is szomjazhatnak és nem lesz a közelben ivóvíz.

Persze ezek mind könnyen elhárítható nehézségek és nem haladják meg a tandíj mértékét, de megtakaríthatók a gyakorlottak tanácsai révén. Ugyanezek a tanácsok szükségesekek az élmények meglátása, felfedezése és befogadása érdekében. A természet és ezen belül az erdő hasonlítható a legnívósabb képtárlathoz, amelyben minden szép, csak mindenegyes képben meg kell találni a szépet. Ha egy jó ismertetés vagy egy jó kalauz megmondja, hogy hol és miben kell keresni a szépet, akkor sokkal több élmény részesévé lehet az ember, mint ha a maga megfigyelésére kell csupán támaszkodnia és magának kell megtalálnia a legszebbeket. De könnyebb az, ha valaki megmondja, hogy itt keresd.

Ez a szépkeresés a természetben minden emberben benne van, kérdés csupán az, hogy egyénileg ki mennyire találja meg a módját és a kielégülését. Aki megtalálja, boldogabb, egészségesebb ember lesz és jobban felvértezi magát a mai rohanó élet idegromboló igénybevételére ellen.

A természet szépségeinek megtalálásához a legegyszerűbb formában vezető út az üdülés. Ez a fogalom nem csupán a fizetett szabadság idejét foglalja magába — mint ahogy manapság ez a közértelmezésben elfogadott —, hanem minden olyan kikapcsolódást, amely a természet szépségeihez hozza közelebb az embert. A mindennapi robottól egészen eltérő életkörülményekre tereli a figyelmet és feltétlenül egészségesebb életkörülmények közé viszi az embert, legyen az egyszerű séta munka után a jó levegőn, vagy egynapos kirándulás a környéken, avagy egy kétéhetes tartózkodás a hegyek között vagy a vízparton. Regeneráló hatása azonban csak akkor van, ha kiszakítja magát az ember a gyárak füstjéből, az aszfalt porából és a tülekedő embertömegből.

Aki bármelyik formájába belekóstol, feltétlenül saját magán kell hogy érezze az ilyen kikapcsolódás jótékony, felfrissítő hatását és mindinkább vágyódik annak mielőbbi megismétléséhez, mindaddig, míg egyszer csak észreveszi magán, hogy rendszeres élet-szükségletévé vált. Pihentség, kiegyensúlyozottság és általános jobb közérzet az eredmény. Erre természetesen mindenki vágyódik.

Aki a természetjárásban a sportot is meg tudja találni, az még több élvezetnek a részese. Ez már tervszerűbb, céltudatosabb kiaknázása a természet szépségeinek. Ha az egészséges szabad levegőn való tartózkodás idejét bizonyos teljesítmények elérésével kapcsolja össze az ember, akkor az összes addigi előnyökhöz még csatlakozik a teljesítés öröme. Maga a sportszerűség egy rendszerezettebb formát biztosít a természet szépségeinek az élvezéséhez, ami természetesen mennyiségbeli fokozást is jelent.

A rendszerezettség biztosítja mindazoknak a sutaságoknak az elmaradását, amiről a bevezetőben szóltam. Biztosítja a zavartalan gyönyörködést és amellet vitathatatlanul testfejlesztéssel is jár. Itt azonban — mint minden sportban — ügyelni kell a túlzások elkerülésére. Nem kritériuma a sportnak a versenyzés és méginkább nem a túlhajtott versenyzés. A teljesítmények elérése nem jelentheti a szervezett túlzott igénybevételét. A természetjárás mint sport, csak addig szolgálja a lényegét, ameddig az az egészséges kifáradással együttjáró felüdülés határait nem lépi túl. Ha ezt a határt túllépjük, akkor a teljesítménynek dolgozójává válunk, tehát munkát csinálunk a sportból, vagyis oda a regeneráló hatás és annyira leköt a teljesítmény utáni rohanás, hogy a természet szépségeinek magunkbaszívására nem marad idő, de erő sem.

A természetjárás legkomplexebb formája a vadászat. Ebben egyesül az üdülés a sporttal és még valamivel, amit teljes egészében nagyon nehéz megfogalmazni. Általában a vadász emberek azt hiszik, hogy a vadászat lényege a vad elejtése. Ez alapvető tévedés. Vérbeli vadászok elbeszéléseit vagy írásait figyelve láthatjuk, hogy számukra az élményt, az emléket sohasem az elejtés adja, hanem mindig azok az utak, amik a vad megtalálásához, megfigyeléséhez vezetnek. Ezeken az utakon csak azok tudnak járni, akik élvezetet találnak abban, hogy kitanulják a vad életmódját, életszükségletét, viselkedését, ezer és ezer tulajdonságát, ami mind a természettel, az erdővel, a mezővel, a széllel, az esővel, a hőmérséklettel, a napszakkal, az évszakkal és sok-sok más természeti adottsággal a legszorosabb összeköttetésben van.

Ez olyan iskola, amit kijárni sohasem lehet, de a tanulás mindig újabb és újabb élvezetet ad. Ehhez állandóan figyelni kell a vadat, de ezzel együtt a természet minden jelenségét, mert mind-mind hatással vannak a vad viselkedésére és ezek figyelmen kívül hagyásával sohasem fogjuk tudni meglelni vagy utólni.

A vadászat a vérbeli vadászt rákényszeríti a természeti tényezők részletes megfigyelésére és előbb-utóbb odavezet, hogy nem is tudja, hogy melyik az érdekfeszítőbb: a megfigyelés-e vagy a vadászat.

Nem is beszélve aztán a kiválasztásról. Ehhez ismerni kell a vadnak minden egyéni tulajdonságát, korát, nemét, sajátos alaki megjelenésének titkait. Na aztán még az, hogy jól látom-e vagy nem egészen biztos az az ismérvi, amit látni vélek rajta. Ez mind-mind

a legszebb és legizgalmasabb szórakozás az igazi vadásznak, amivel nem lehet betelni és amire nem lehet elég időt áldozni.

És ez mind-mind kettesben történik az erdőben, mert olyankor nincs más, csak én és a vad. A többi az mind csak segítség vagy akadály.

A vadászat nemcsak a vad elejtését, megfigyelését és életjelenségeinek ellesését jelenti, hanem igen jelentős mértékben a vad megsegítését is. Gondoskodni kell a vad életkörülményeinek megjavításáról, szűkös időben etetéséről és minden időben a vadat fenyegető veszélyek elhárításáról. Az ellenségeit féken kell tartani, legyen az ragadozó, kóbor kutya, szárnyas kártevő vagy éppen ember, vagy akár természeti csapás, árvíz vagy feneketlen hó.

Ez mind-mind a legszorosabb kapcsolat a természettel, néha nagy-nagy fáradtsággal, de mindig élvezettel és mindig újabb és újabb élményekkel.

Az „üdülés”, „sport”, „vadászat” a megadott sorrendben mind többet és többet nyújt a természetből az embernek. Megközelítőleg ebben a sorrendben csökken az ezekhez hozzájutók köre. Nagyon nagy gondot kell fordítani arra, hogy mindenki megkaphassa a természetből azt, amire igényt tart. A gyakorlatban sok-sok ellentét adódik ezeknek az igényeknek a kielégítése körül. Szervezetten gondoskodni kell arról, hogy mindenki megkaphassa azt, amit a természetjárási lehetőségéből kíván. Ehhez csak egy út vezethet: *a megértés és a kölcsönös megbecsülés.*

A legtöbben az *üdülők* vannak, de ezeknek a hatósugara viszonylag kurta. A városok és nagy települések környékén gondoskodni kell parkerdőről és parkszerű erdőkről, ahova ezek a viszonylag kisebb igényű természetahítók kimehetnek és megtalálják azt, amire vágyanak, ami szebbé teszi az életüket.

Az érdekelletétek a sportszerűtlen természetjárók és a vadászok között csúcsosodnak ki. A természetjárók szervezett tagjai vonatkozásában ellentétéről nem lehet szó, sőt az utóbbi évek gyakorlata azt bizonyítja, hogy tőlük még érdemleges segítséget is kapnak a vadászok és kart karba öltve igyekeznek megakadályozni a szervezeten kívüli sportszerűtlen természetjárók szabadosságait és túlkapásait. A szervezett természetjárókkal a vadászok mindig megegyeznek és egymás érdekeinek figyelembevételével osztoznak a közösen látogatott területeken. A szervezeten kívülállók viszont nem ismerik s így nem is tartják be a megállapodásokat és itt keletkeznek az érdekelletétek. A közös munkával sikerülni fog ezeket a nehézségeket mind szűkebb mederbe szorítani és minden remény megvan arra, hogy hamarosan a legteljesebb egyetértésben fognak a természetjárók és a vadászok gyönyörködni az erdők szépségeiben.

A közutak mentén létesített fásítások feladatairól

ORBAY ISTVÁN

A célszerűen telepített fásítás mind építési, mind forgalomtechnikai szempontból a korszerű utak szerves része. Az utóbbi években készült-útervek már figyelembe veszik a környezet természeti szépségeit és igyekeznek ezeket a maguk szolgálatába állítani. A jó vonalvezetésű út a tájba simul, ahhoz idomul, annak részévé válik. A jó úttervező a legkedvezőbb műszaki szempontok mérlegelése mellett gondol az út használóira: a gépkocsivezetőkre és a gépkocsik utasaira is. Mindezekre kell gondolnia az út fásítójának is. Nem szabad az út egyhangúságával fárasztania a gépkocsi vezetőjét, elő kell segítenie a balesetmentes, biztonságos vezetést, az utasnak pedig esztétikai élményt kell nyújtania.

A táj szépsége pl. erdővel borított hegyoldal vagy festői völgy olyan élmény, amely feledtetni az utassal az utazás kényelmetlenségét, a hétköznapi gondjait. Az autós turisták száma ezért is nő szüntelenül. Az utazó ember már olyan helyre is eljuthat, melyet gépkocsi nélkül talán sohasem, vagy csak anyagi és időáldozat árán keresett volna fel.

Hazánkban kevés az olyan tájrészlet, amely útjainkon haladva megragadja az utas figyelmét. Az útkörnyék fásítását, tájba illesztését többnyire mesterségesen kell kialakítani. Az út építésének befejezésével azonnal meg kell kezdeni a fásítás munkáját mindazokon a helyeken, ahol azt a környezet indokoltá teszi. Az is elő-